

Ettevõtte tervikkindlustuse tingimused 1/2011

Kehtivad alates 01.06.2011

Seesam Insurance AS (edaspidi Seesam) ettevõtte tervikkindlustuse tingimused (edaspidi tingimused) koosnevad **vara- ja vastutuskindlustuse** tingimustest ning **ohutusnõuetest**.

Lisaks kaitsevad tingimused kindlustusvõtjat Eestisisestel kaubavedudel toimunud kahjude korral ja hüvitavad lisakulud kindlustusjuhtumi järgselt majandustegevuse jätkamiseks.

VARAKINDLUSTUS

1 KINDLUSTUSE EESMÄRK

Kindlustuse eesmärgiks on hüvitada punktis 4 nimetatud äkilise ja ettenägematu sündmuse tagajärjel kindlustatud eseme kahjustumisest tekkinud varaline kahju ning punktis 6 nimetatud lisakahjud vastavalt käesolevatele tingimustele ja üldistele lepingutingimustele (ÜL).

2 KINDLUSTATUD ESE

2.1 Kindlustatud ese on poliisil nimetatud kindlustuskohas asuv kindlustusvõtja omandis või kasutuses olev ja tema majandustegevusega seotud hoone, hoone reaalosa, inventar, tootmisseadmed või kaup.

2.2 Hoone

2.2.1 Hoone on aluspinnaga kohtkindlalt ühendatud ja inimtegevuse tulemusena ehitatud väliskeskonnast atuse ja teiste välispiiretega eraldatud siseruumidega ehitised ning tema olulised osad, milleks on:

- 1 põhikonstruktsioonid (näiteks vundament, sise- ja välisseinad, vahelaed, põrandad, trepid, katust) ja hoone osad (näiteks ukSED, aknad, sadeveetorud);
- 2 siseviimistlus (näiteks seinte, põrandate ja lagede katematerjalid, sanitaartechnika);
- 3 välisviimistlus;
- 4 konstruktsioonidega püsivalt ühendatud küttekolded, kaminad ja korstnad;
- 5 hoones püsivalt asuvad tehnosüsteemid (näiteks kütte-, jahutus-, vee- ja gaasivarustuse-, kanalisatsiooni- ning ventilatsioonisüsteem, samuti nende juurde kuuluvad juhtmed, torud, kanalid ning mahutid);
- 6 hoones püsivalt asuvad nõrkvoolusüsteemid

(näiteks side-, valve- ja helisüsteemid) ja elektri- varustuse süsteem;

- 7 hoone väliskülgedele või katusele paigaldatud raadio- ja teleantennid, valgustid ning kliimaseadmete osad.

2.2.3 Koos hoonega on kindlustatud:

- 1 alakindlustust arvestamata 10 000 euro ulatuses hoone juurde kuuluvad krundil püsivalt asuvad rajatised (näiteks piirdeaed, kattega teed, lipuvarras) ja kuni 20 m² suurused väikehooned (näiteks auto-, jäätmete- või muud varjualused);
- 2 hoonevälised tehnosüsteemid ning elektri- varustuse süsteem kuni krundi piirini või ühenduskohani üldkasutatava torustiku või elektriliiniga;
- 3 alakindlustust arvestamata 1 000 euro ulatuses kindlustusvõtjale kuuluvad hoone klaasidele paigaldatud tekstid, maalingud ja kleepribad ning hoone välisküljele paigaldatud valgusreklaamid;
- 4 kinnistu hooldamiseks vajalikud ja kindlustuskohas asuvad töövahendid;
- 5 hoone kütteks vajalikud kütteained ühe aasta koguses.

2.2.4 Kindlustatud ei ole:

- 1 hoonealune maa;
- 2 hoones majandustegevuseks kasutatavad seadmed (näiteks inventar, tootmis-seadmed) ning nende juurde kuuluvad juhtmed, torustikud, kanalid, mahutid ja rajatised;
- 3 paadisillad, muulid, kaid ja muud vette ehitatud rajatised;
- 4 tiigid, aiaskulptuurid;

- 5 taimed ja vesi (sh kaevuvesi).

2.3 Hoone reaalosa

2.3.1 Hoone reaalosa on tegelikkuses ehituslikult piiritletud ruum ja ruumi juurde kuuluvad hoone osad, mida on võimalik eraldi kasutada ning mida saab muuta, kõrvaldada või lisada hoone püsivust ja välist kuju muutmata nagu:

- 1 ruumide siseviimistlus (näiteks seinte, lagede ja põrandate katematerjalid);
- 2 ruumide ukсед ja -aknad;
- 3 ruumides püsivalt asuv veevarustuse- ja kanalisatsioonisüsteem (sh sanitaartechnika), auru- ja gaasitorustik kuni üldkasutatava ühenduskohani;
- 4 ruumides püsivalt asuv elektrisüsteem kuni elektrikilbini;
- 5 ruumide kütte-, ventilatsiooni-, side- ja valve-süsteemide need osad, millest on sõltuv ainult kindlustatud ruumide valdaja;
- 6 muud kokkulepitud ning poliisile märgitud ruumi osad.

2.4 Inventar

2.4.1 Kindlustatud esemeks on inventar, mööbel ja kontoritchnika ning alakindlustuse mõju arvestamata:

- 1 väikevahendid 5 000 euro ulatuses;
- 2 sularaha kassas või seifis 500 euro ulatuses;
- 3 kunstiteosed 500 euro ulatuses;
- 4 siseruumides asuvad taimed 2 000 euro ulatuses;
- 5 kindlustusjuhtumi tagajärjel hävinud automatiseeritud teabetöötlussüsteemides ja -vahendites sisalduva info taastamisega seotud kulud 1 000 euro ulatuses (vt ohutusnõuded p 7.17).

2.4.2 Kontoritchnika kindlustus kehtib transpordi ning remondi- ja hooldustööde ajal lisaks kindlustuskohas ka Eesti Vabariigi territooriumil 2 000 euro ulatuses alakindlustuse mõju arvestamata.

2.4.3 Kindlustatud ei ole:

- 1 automatiseeritud teabetöötlussüsteemides ja -vahendites sisalduvad programmid;
- 2 joonised, arhiivid, mudelid ja vormid;
- 3 väärtpaberid, tšekid, margid, võlakirjad ja dokumendid;
- 4 loomad, linnud, kalad.

2.5 Tootmisseadmed

2.5.1 Kindlustatud esemeks on tootmisseadmed ning mootoriga varustatud mitteregistreeritavad töövahendid ja seadmed.

2.5.2 Kindlustatud ei ole:

- 1 registreeritavad maismaasõidukid ning nende varustus;
- 2 iseliikuvad töömasinad (näiteks harklaadur, ekskavaator) ning nende varustus;
- 3 õhu- ja veesõidukid ning nende varustus.

2.6 Kaup

2.6.1 Kindlustatud esemeks on kaup, tooraine ja -materjal, lõpetamata toodang ning valmistoodang.

2.6.2 Kindlustatud ei ole:

- 1 joonised, arhiivid, mudelid ja vormid;
- 2 väärtpaberid, tšekid, margid, võlakirjad ja dokumendid;
- 3 loomad, linnud, kalad;
- 4 taimed.

2.6.3 Kauba kindlustus kehtib lisaks kindlustuskohas ka kindlustusvõtja riskil oleval kaubaveol Eesti Vabariigi piires 5 000 euro ulatuses alakindlustuse mõju arvestamata.

3 KINDLUSTUSKAITSE

3.1 Kindlustuskaitse variandina on:

- 1 **pakettkindlustus**, mis katab tulekahju, otsese välgulöögi, plahvatuse, tulekustutussüsteemi rakendumise, õhusõiduki poolt tekitatud kahju, varguse, röövi, vandalismi, torustiku lekke, tormi, liiklus- ja mereõnnetuse riskide poolt tekitatud kahju vastavalt punktidele 4.1 – 4.11 ja 4.13.
- 2 **koguriskikindlustus**, mis katab kahju, mille on põhjustanud äkiline ja ettenägematu sündmus vastavalt punktidele 4.12 ja 4.13.

4 KINDLUSTUSJUHTUMID JA PIIRANGUD

4.1 Tulekahju

4.1.1 Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud tulekahju. Tulekahju on väljaspool spetsiaalset kollet kontrollimatu põlemisprotsess, mida iseloomustab kuumuse ja/või suitsu eraldumine ning millega kaasneb varaline kahju.

4.1.2 Ei hüvitata kahju:

- 1 elektriseadmele, mille põhjustas lühis toodud seadmes ning tuli ei väljunud nimetatud seadme piiridest;
- 2 mida ei põhjustanud tulekahjust tekkinud kuumus.

4.2 Otsene välgulöök

4.2.1 Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud vahetult

kindlustatud eset tabanud välk.

4.2.2 Lisaks kuulub hüvitamisele välgulöögi poolt põhjustatud ülepinge tagajärjel tekkinud kahju hoone või hoone reaalosa süsteemidele ja seadmetele (vt p 2.2 ja 2.3).

4.3 Plahvatus

4.3.1 Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud plahvatus.

4.3.2 Ei hüvitata kahju:

- 1 mille on põhjustanud tsentrifugaaljõud, sisemine pinge, tihendi purunemine või vedeliku rõhk;
- 2 sisepõlemismootorile, mille on põhjustanud antud mootoris toimunud plahvatus;
- 3 suletud rõhukindlale nõule, seadmele, torule või mahutile endale, välja arvatud juhul, kui kahju põhjuseks on äkiline ja ettenägematu ülerõhk.

4.4 Sprinklersüsteemi rakendumine

Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud nõuetekohase sprinklersüsteemi äkiline ja ettenägematu rakendumine.

4.5 Õhusõiduki poolt tekitatud kahju

Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud mehitatud õhusõiduki või õhusõiduki osade allakukkumine.

4.6 Vargus, rööv ja vandalism

Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud:

- 1 kindlustatud eseme äravõtmine selle ebaseadusliku omastamise eesmärgil (vargus) (vt ohutusnõuded p 23);
- 2 kindlustatud eseme äravõtmine selle ebaseadusliku omastamise eesmärgil, kui äravõtmine on toime pandud vägivallega, s.o tervise kahjustamise, löömise, peksmise või valu tekitanud muu kehalise väärkohtlemisega, tapmise või tervisekahjustuse tekitamise ähvardamisega (rööv);
- 3 kindlustatud eseme õigusvastane tahtlik hävitamine või rikkumine kolmanda isiku poolt (vandalism).

4.7 Maismaasõiduki poolt tekitatud kahju

4.7.1 Hüvitatakse kahju, mille põhjuseks on kolmanda isiku poolt juhitud maismaasõiduki otsasõit, mis ei kuulu hüvitamisele kohustusliku liikluskindlustuse alusel.

4.7.2 Ei hüvitata kahju, mille põhjuseks on kindlustatud esemele kukkunud kraana või muu tõsteseade.

4.8 Torustiku leke

4.8.1 Torustiku leke on vedeliku, auru või gaasi äkiline ja ettenägematu vahetu välja voolamine või immitse-

mine vigastatud või katkisest mahutist, torustikust või seadmest.

4.8.2 Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud:

- 1 hoonesisese statsionaarse veevarustus-, kütte-, jahutussüsteemi, auru-, gaasi- või õlitorustiku katkimineku tagajärjel väljavoolanud vedelik;
- 2 hoonesisese sadeveetorustiku katkimineku tagajärjel väljavoolanud vedelik;
- 3 kindlustatud seadmest või seadme statsionaarse torustiku katkimineku tagajärjel väljavoolanud vedelik;
- 4 statsionaarselt paigaldatud mahuti katkimineku tagajärjel väljavoolanud vedelik;
- 5 hoonesisisesest kolmanda isiku kasutuses oleva statsionaarsest veevarustus-, kütte- või kanalisatsioonisüsteemi, auru-, gaasi- või õlitorustiku sulgemata avast väljavoolanud vedelik;
- 6 sisekanalisatsioonisüsteemi ummistuse tagajärjel väljavoolanud heit- või reovesi.

4.8.3 Kui poliisile on tehtud vastav märge, kuulub hüvitamisele ka väljavoolanud vedeliku, auru või gaasi maksumus.

4.8.3 Ei hüvitata:

- 1 läbi hoone konstruktsioonide (näiteks sein, katus, avatud aken) tunginud vedeliku poolt tekitatud kahju;
- 2 hoonevälisest torustikust voolanud vedeliku poolt tekitatud kahju;
- 3 saju, lume sulamise või üleujutuse tõttu kanalisatsioonisüsteemi üleujutusest tekkinud kahju;
- 4 katkiläinud toru taastamise, renoveerimise või remontimise kulu.

4.9 Torm

4.9.1 Hüvitatakse kahju, mille on tekitanud torm, purustades otseselt hoonet ja selles olevat vallasvara.

4.9.2 Torm on tuul kiirusega üle 18 m/s vastavalt kindlustuskohale lähima ilmavaatlusjaama andmetele.

4.9.3 Järve, jõe või mere veepinna tõusust tekkinud kahju hüvitatakse 100 000 euro ulatuses alakindlustuse mõju arvestamata, kui veepinna tõusu põhjustas kindlustuskohas aset leidnud torm.

4.9.4 Ei hüvitata kahju:

- 1 mille on tekitanud torm inventarile, tootmis- seadmetele ning kaubale, millega ei kaasnenud hoone kahjustumist;
- 2 mille on tekitanud hoone sulgemata avade või hoone piirdetarindite kaudu hoonesse tunginud sademed, v.a juhul, kui avad tekkisid tormi käigus.

4.10 Liiklusõnnetus

Hüvitatakse kontoritehnikale või kaubale transportimise ajal tekkinud kahju, mille on põhjustanud maismaasõiduki kokkupõrge, ümberminek, rööbastelt või teelt väljasõit. Kokkupõrkeks ei loeta raudteevagunite tõukeid rongi koostamisel või haakimisel.

4.11 Mereõnnetus

Hüvitatakse kontoritehnikale või kaubale transportimise ajal tekkinud kahju, mille on põhjustanud meresõiduki uppumine, ümberminek, madalikule või karile sõit ning kokkupõrge ujuva või paigalseisva objektiga (v.a vesi).

4.12 Koguriskikindlustus

4.12.1 Hüvitatakse kindlustatud esemele äkilise ja ettenägematu sündmuse tagajärjel tekkinud otsene varaline kahju.

4.12.2 Järve, jõe või mere veepinna tõusust tekkinud kahju hüvitatakse 100 000 euro ulatuses alakindlustuse mõju arvestamata, kui veepinna tõusu põhjustas kindlustuskohas aset leidnud torm või paduvihm.

4.13 Üldised piirangud

4.13.1 Ei hüvitata:

- 1 pikaajalisest protsessist tekkinud kahju (näiteks kulumine, roostetamine, sööbimine, riknemine, mädanemine, hallitamine, kõdunemine, seenhaigused, lõhn, puidu pehkimine, külmumine, ülekuumenemine, oksüdeerumine, materjali väsimine, termiline pinge, liiklusest tingitud vibratsioon, lainetus);
- 2 vigasest töö-, arvutus- või jooniseveast, defektsetest või mittesobivatest materjalidest, juhustest või nõuannetest tekkinud kahju;
- 3 jää või lume liikumisest, jää või lume raskusest tekkinud kahju;
- 4 ekspluatatsioonikulu ja hoolduse käigus esemete vahetamisest või remontimisest tekkinud kahju;
- 5 kahju, mille põhjuseks on ootamatu ja äkiline sisemine sündmus (näiteks purunemine, lühis);
- 6 kahju, mis on tekkinud installeerimisel, montaažil või testimisel, ülekoormamisel või seadme katsetamisel mitteettenähtud tingimustel;
- 7 kahju, mille tekkimise eest kolmas isik või kindlustatud isik vastutab müügi-, hooldus- või muu lepingu alusel, sh garantiid andjana;
- 8 muudel põhjustel süütegude tagajärjel tekkinud kahju kui vargus, rööv ja vandalism;
- 9 kahju, mille on põhjustanud suurema ohu allikale iseloomuliku riski realiseerumine (näiteks lõhkamistööd, lõhkeaine ladudes toimunud plahvatus, kaevetööd);

- 10 järve, jõe või mere veepinna tõusust tekkinud kahju, kui sellele puudub otsene põhjuslik seos kindlustuskohas aset leidnud tormi või paduvihmaga (näites iga-aastane üleujutus);
- 11 kahju, mille on põhjustanud loodusnähtus väljas asuvale varale;
- 12 kahju, mille on transporditavale kaubale põhjustanud puudulik või sobimatu pakend, sobimatu transpordiviisi või laadimine, kauba enda omadus, valguse või niiskuse muutus;
- 13 kahju, mis on tekkinud infotehnoloogia seadmele või muule programmeeritavale elektroonilisele seadmele, nende andmekandjatele, andmetele või programmidele vigasest programmist, seadme mitte korrasolekust, ebaõigest andmete sisestamisest või magnetvälja mõjul andmete kahjustumisest või kadumisest;
- 14 kahju, mis on põhjustatud seadme töötamiseks vajaliku energiaallika (näiteks elekter, gaas, vesi, küte, aur) katkemisest;
- 15 kahju, mis on põhjustatud põhjavee taseme muutumisest. Põhjavesi on maakoore kivimite ja setete poorides, lõhedes jm tühikuis olev vaba vesi, mis lasub vettpidaval kihil;
- 16 kahju, mis seisneb kindlustatud eseme väärtuse vähenemises.

4.13.2 Koguriskikindlustuse ja torustiku lekke kindlustusjuhtumi korral hüvitatakse punktides 4.13.1.1 kuni 4.13.1.3 toodud põhjustel kahjustunud eseme poolt teisele kindlustatud esemele äkilisest ja ettenägematust sündmusest tekkinud kahju.

4.13.3 Koguriskikindlustuse korral hüvitatakse punktis 4.13.1.14 toodud põhjustel üldises elektrijaotusvõrgus tekkinud ootamatu elektrikatkestuse tagajärjel külmutatud kauba ülessulamisest tekkinud kahju 1 000 euro ulatuses alakindlustuse mõju arvestamata.

5 KULU MAJANDUSTEGEVUSE JÄTKAMISEKS

- 5.1 Hüvitatakse 10 000 euro ulatuses kindlustusjuhtumi vahetul tagajärjel majandustegevuse jätkamiseks kindlustusvõtjale tekkinud põhjendatud lisakulu ajutiste ruumide või seadmete rendiks, kolimiseks ning klientide uuest asukohast teavitamiseks.
- 5.2 Ei hüvitata kahjujuhtumi tagajärjel tekkinud brutokasumi vähenemist. Brutokasum on ettevõtte müügi- ja muutuivate palkade (koos sotsiaalmaksudega) summa arvestusperioodil.

6 LISAKAHJUD

6.1 Lukkude asendamiskulu

6.1.1 Kui kindlustatud hoone välisukse võti või hoone reaalosa ukse võti väljus kindlustusvõtja valdusest röövi või varguse tagajärjel ning edasiste kahjude ärahoidmiseks on vajalik kindlustuskohas lukkude uuendamine või uue lukustusüsteemi paigaldamine, hüvitatakse nimetatud kulud kuni 2 000 euro ulatuses alakindlustuse mõju arvestamata.

6.1.2 Lukkude asendamiskulude hüvitist vähendatakse 5% luku kasutusaasta kohta alates luku teisest kasutusaastast, kuid mitte vähem kui 32 eurot.

6.2 Ametivõimude poolt esitatud nõuetest tekkiv kulu

Hüvitatakse kulu, mis on põhjustatud kindlustusjuhtumi tõttu kahjustunud hoone või hoone reaalosa taastamisel ametivõimude poolt esitatud kohustuslikest nõuetest. Kulu hüvitatakse 20% otseset varakahjust, koguhüvitis on siiski kindlustussumma.

6.3 Maapinnale tekitatud kahjustest tulenevad kulud

6.3.1 Kui kindlustusjuhtumi tagajärjel kahjustub kindlustusvõtja õiguspärases valduses või kasutuses oleva ehitise alune või seda ümbritsev maa, hüvitatakse uuringute, pinnase puhastamise või asendamise ja jäätmete transportimise ning töötlemise kulud.

6.3.2 Hüvitamise eeltingimuseks on, et kulu tekkis ametivõimude poolt nõutud kohustuslike meetmete rakendamiseks. Kulu hüvitatakse maksimaalselt 10% ulatuses kahjustunud vara kindlustussummast, kuid maksimaalselt 65 000 euro ulatuses ühe kahjujuhtumi kohta.

6.4 Lisakulud

Koos punktis 4 nimetatud kindlustusjuhtumite vahetel tagajärjel kindlustatud esemele tekkinud otsese varalise kahjuga hüvitatakse kahju:

- 1 mis on tekkinud seoses kindlustatud eseme kadumise või kahjustumisega käesolevate tingimuste alusel hüvitatava kahjujuhtumi tõttu;
- 2 mille on tekitanud ilmastikunähtused hüvitatava kahjujuhtumi vahetu ja vältimatu tulemusena;
- 3 mis tekkis kindlustusjuhtumi tagajärgede likvideerimise tulemusena.

7 KINDLUSTUSRISKI SUURENEMINE

7.1 Ehitus- ja remonditööd

7.1.1 Ehitustööd on ehitise püstitamine, laiendamine, rekonstrueerimine (näiteks ehitise piirdekonstruktsioonide muutmine ning kande- ja jäigastavate konstruktsioonide muutmine ja asendamine), tehnosüsteemi või selle osa muutmine või tehnosüsteemi terviklik asendamine ja ehitise lammuta-

mine.

7.1.2 Remonditööd on tööd, mis ei ole ehitustööd (näiteks värvimine, põrandakatte, akende või uste vahetus).

7.1.3 Ehitus- ja remonditööde teostamisel loetakse kindlustusvõtja kohustus, viivitamatult kindlustusrisi suurendamisest teavitada, täidetuks ning kahju hüvitamisel rakendatakse alljärgnevaid põhimõtteid:

- 1 kui kindlustatud ese on kindlustatud koguriski-kindlustuse kindlustuskaitse variandiga, kehtib ehitustööde ajal pakettkindlustuse kindlustuskaitse;
- 2 ehitustöödest põhjustatud kahjude hüvitamisel rakendatakse poliisile märgitud omavastutuse kolmekordset määra, kuid mitte vähem kui 5 000 eurot või sellest kõrgem poliisile märgitud omavastutus. Tuletoodest põhjustatud kahjude korral rakendatakse tuletoode omavastutust (vt p 8.2).

7.2 Kindlustatud tegevuse muutumine

Kindlustusvõtja on kohustatud viivitamatult teavitama Seesamit kirjalikku taasesitavas vormis, kui kindlustatud tegevus või hoone kasutusotstarve on muutunud.

8 OMAVASTUTUS

8.1 Kindlustusvõtjal on omavastutus igas kahjujuhtumis, mis on fikseeritud poliisil või tingimustes.

8.2 Tuletoode omavastutus

8.2.1 Kui tulekahju on põhjustatud tuletoodest, on kindlustusvõtja omavastutuseks kümnekordne poliisile märgitud omavastutus, kuid siiski mitte rohkem kui 10 000 eurot või sellest kõrgem poliisile märgitud omavastutus.

8.2.2 Tuletood on tööd, kus esineb sädemeid või kasutatakse gaasileeki. Sellised tööd on keevitus-, lõikamistööd, metallide kuumvenitus ning tööd, kus kasutatakse gaasipõletit, lahtist tuld või kuumaõhupuhurit.

9 KAHJU HÜVITAMINE

9.1 Kahju suurus

9.1.1 Kahju suurus arvutatakse reeglina taastamisväärtuse alusel, lähtudes kahjuhetke hinnatasemest.

9.1.2 Kui eseme tegelik väärtus vahetult enne kahjujuhtumit on olnud alla 50% taastamisväärtusest, arvutatakse kahju suurus päevaväärtuse alusel. Antud reeglit kohaldades hinnatakse iga kahjustunud vara eraldi.

9.2 Taastamisväärtuse järgne kahju suurus

- 9.2.1 Taastamisväärtuse all mõeldakse rahasummat, mis on vajalik uue või kahjustunud varaga samaväärse uue vara hankimiseks kindlustuskohale.
- 9.2.2 Kahju suurus leitakse vara kahjujuhtumi eelsest väärtusest allesjäänud väärtuse lahutamiseega. Mõlemad väärtused arvutatakse taastamisväärtuse alusel.

9.3 Päevaväärtuse järgne kahju suurus

- 9.3.1 Päevaväärtuse all mõeldakse rahasummat kui taastamisväärtusest lahutada väärtuse osa, mille vara on vahetult enne kahjujuhtumit kaotanud vanuse, kulumise või tarbimisväärtuse vähenemise tõttu (näiteks kindlustuskohas muutunud tingimuste tõttu viljeldud tegevuse lakkamine).
- 9.3.2 Kahju suurus leitakse vara kahjujuhtumi eelsest väärtusest allesjäänud väärtuse lahutamiseega. Mõlemad väärtused arvutatakse päevaväärtuse alusel.

9.4 Esmariskiväärtuse järgne kahju suurus

Kui kindlustust sõlmides on kokku lepitud ning tehtud poliisile märge, et ese on kindlustatud esmariskikindlustusena, hüvitatakse kahju kokkulepitud kindlustussummani alakindlustuse mõju arvestamata.

9.5 Hüvitise suurus

Hüvitise suurus saadakse, kui hüvitatavast kahju suuruselt lahutada omavastutus ning võimalikud hüvitise vähendused.

9.6 Alakindlustus

- 9.6.1 Kui kindlustussumma on vara väärtusest väiksem, on vara alakindlustatud. Seesam hüvitab alakindlustuse puhul ainult selle osa kahjust, mis vastab kindlustussumma ja vara tegeliku väärtuse suhtele.
- 9.6.2 Alakindlustuse hindamisel võrreldakse kindlustussummat taastamisväärtuse järgse hüvitise arvutamisel kindlustatud eseme taastamisväärtusega, päevaväärtuse järgse hüvitise arvutamisel päevaväärtusega.

9.7 Ülekindlustus

Kui kindlustussumma on vara väärtusest suurem, on vara ülekindlustatud. Seesami poolt ülekindlustuse puhul makstav hüvitis piirdub tegeliku kahjuga.

9.8 Topeltkindlustus

- 9.8.1 Topeltkindlustusega on tegemist siis, kui sama kindlustatud eset ja samasugust riski katavad korraga kaks või enam kindlustuslepingut.
- 9.8.2 Topeltkindlustuse korral jagatakse vastutus kind-

lustuslepingute vahel nii, et kõikide hüvitiste kogusumma ei ületaks tegelikku kahju.

- 9.8.3 Topeltkindlustuse ilmnemisel peab kindlustatu teistest kindlustuslepingutest Seesamile viivitamatult teatama.

9.9 Hüvitise tasumine

- 9.9.1 Esmalt tasutakse päevaväärtuse järgse kahju põhimõtete järgi arvutatud hüvitis. Taastamis- ja päevaväärtuse järgsete hüvitiste vahe tasutakse, kui kahjustunud vara on kahe aasta jooksul kahjujuhtumist taastatud või vara asemele on Eestisse hangitud samalaadne ja samaks otstarbeks mõeldud vara.
- 9.9.2 Õigus taastamis- ja päevaväärtuse järgsete hüvitiste vahele on vaid kindlustusvõtjal või kolmanda isiku kasuks tehtud kindlustuse puhul nimetatud isikul. Kindlustusvõtjal või kolmandal isikul ei ole õigust nimetatud õigust taastamis- ja päevaväärtuse järgsete hüvitiste vahele delegerida.
- 9.9.3 Kui kahjustunud hoone või hoone osa taastamine hilineb ametivõimude tegevuse tõttu, lisatakse hilinemisaeg kaheaastasele ajapiirangule.

9.10 Hüvitise vähendused

- 9.10.1 Välgulöögi poolt põhjustatud ülepinge korral vähendatakse kindlustushüvitist 6% võrra iga seadme kasutusaasta kohta alates seadme viiendast kasutusaastast. Kasutusaastaid hakatakse lugema seadme esmasele kasutuselevõtmisele järgneva kalendriaasta algusest.
- 9.10.2 Torustiku lekke korral vähendatakse kindlustushüvitist sõltuvalt kahju põhjustanud torustiku või selle juurde kuuluva seadme vanusest alljärgneva tabeli järgi, kuid mitte rohkem kui 10 000 eurot või sellest kõrgem poliisile märgitud omavastutus. Torustiku või selle juurde kuuluva seadme vanust hakatakse arvestama paigaldamisele või esmasele kasutuselevõtmisele (lähtudes varasemast) järgneva kalendriaasta algusest.

Torustiku/seadme vanus	Vähendus
21 - 30 aastat	20%
31 - 40 aastat	30%
üle 40 aasta	50%

9.11 Käibemaks

Käibemaksuseaduse alusel kindlustusvõtjale tagastatav käibemaksu osa ei kuulu hüvitamisele.

10 MUUD HÜVITAMISEGA SEOTUD REEGLID

10.1 Taimede ja kunsti hüvitamine

Siseruumides asuvate taimede ja kusti hüvitamisel lähtutakse turuväärtusest. Turuväärtus on vara keskmine müügihind kahjujuhtumi hetkel.

10.2 Jooniste, mudelite, vormide ja programmide hüvitamine

Kui on kokku lepitud, et kindlustatud on joonised, mudelid, vormid või programmid, hüvitatakse kahju ainult siis, kui kahe aasta jooksul kindlustusjuhtumist hangitakse kahjustunud vara asemele samalaadne vara. Kui kindlustatud esemeks on programmid, hüvitatakse nende kahjustumine vaid koos riistvara kindlustusjuhtumiga.

10.3 Rahalise hüvitise alternatiivid

Seesamil on õigus lasta ehitada, asendada või remontida kadunud või kahjustunud vara rahalise hüvitise alternatiivina.

10.4 Panditud vara

Hüvitis panditud vara eest tasutakse kindlustusvõtjale

vaid siis, kui ta on tõestanud, et pandipidajad on nõus hüvitise maksmisega kindlustusvõtjale.

10.5 Kahjustunud ja kadunud vara

Kahjustunud ja säilinud kahjustamata vara jääb kindlustusvõtja omandusse. Seesamil on siiski õigus välja osta kahjustunud vara või osa sellest, kui hüvitis on suurem kui 50% vara väärtusest. Väljaostuväärtuseks on vara taastamisväärtus vahetult enne kahjujuhtumit või päevaväärtus, kui vara taastamisväärtus vahetult enne kahjujuhtumit on alla 50% taastamisväärtusest. Kui kindlustusvõtja saab pärast hüvitise maksmist kadunud vara kas täielikult või osaliselt tagasi, peab ta viivitamatult loovutama selle Seesamile, või tagastama vastava osa hüvitisest.

10.6 Kindlustusperioodiaegsed investeeringud

Kindlustus katab kindlustusperioodi ajal inventari ning tootmiseseadmetesse tehtud investeeringud kokku maksimaalselt 10% kindlustussummast, kogusummas mitte rohkem kui 15 000 eurot.

VASTUTUSKINDLUSTUS

10.7 Kindlustussumma pärast kahjujuhtumit

Kindlustussumma ei vähene väljamakstud hüvitise võrra.

11 KINDLUSTUSE EESMÄRK

Kindlustuse eesmärk on hüvitada punktis 14 toodud kindlustusjuhtumi tagajärjel kindlustusperioodil tekkinud tegevuse või toote vastutuskindlustuse kahju ja kandma õigusabile tehtud kulud.

12 KINDLUSTATUD ISIK

Kindlustatud isik on kindlustusvõtja majandustegevusega seotud isikud.

13 KINDLUSTUSE KEHTIVUSPIIRKOND

Kindlustus kehtib Euroopa Liidus.

14 KINDLUSTUSKAITSE

14.1 Tegevuse vastutuskindlustus

Kindlustusjuhtum on poliisile märgitud kindlustatud tegevusega kindlustatud isiku poolt kindlustusperioodil õigusvastaselt kolmandale isikule (kahjustatud isik) hooletusest või raskest hooletusest tekitatud isiku- või

esemekahju, mille suhtes kindlustatud isikul on tekkinud tsiviilvastutus.

14.2 Toote vastutuskindlustus

14.2.1 Kindlustusjuhtum on poliisile märgitud kindlustatud tegevusega kindlustatud isiku poolt valmistatud ja kolmandale isikule (kahjustatud isik) üle antud toote puudusest kindlustusperioodil põhjustatud isiku- või esemekahju, mille suhtes kindlustatud isikul on tekkinud tsiviilvastutus. Kindlustus ei kata toote maaletooja vastutust.

14.2.2 Toode on poliisile märgitud vallasasi, osa teisest vallasasjast või vallasasi, mis on saanud osaks kinnisasjast. Tootena on kindlustatav valmistoode, tooraine või toote osa.

14.2.3 Toode on puudusega, kui see ei ole ohutu määral, mida isik on õigustatud ootama, arvestades kõiki asjaolusid, eelkõige:

- 1 toote avalikkusele esitlemise viisi ja tingimusi;
- 2 toote kasutusviisi, mida kannatanu võis mõistlikult eeldada;
- 3 sellise toote turule laskmise aega.

14.2.4 Toodet ei loeta puudusega olevaks üksnes sel põhjusel, et hiljem on turule lastud paremate omadustega toode.

15 ISIKUKAHJU

15.1 Ravikulud

- 15.1.1 Ravikulud on kahjustatud isiku raviasutusse toimetamise, tervisekahjustuse ravimise ja ravimite soetamise põhjendatud kulud.
- 15.1.2 Põhjendatud on kulud, mis ei ületa õigusaktidega kehtestatud teenuse hinda või hinna keskmist taset vastavate teenuste turul.
- 15.1.3 Ravikulud hüvitatakse teenuse osutajale või tegeliku kulu kandjale Seesami poolt aktsepteeritud arve alusel.
- 15.1.4 Ravikulud arvestatakse töövõimetusel või surmast tuleneva kahju hulka.

15.2 Ajutisest töövõimetusel tulenev kahju

- 15.2.1 Ajutisest töövõimetusel tulenev kahju on kahjustatud isiku ajutise töövõimetusel tuleneva sotsiaalmaksuga maksustatava tulu vähenemine.
- 15.2.2 Hüvitise suuruse arvutamise aluseks on keskmine netosissetulek kalendripäeva kohta (edaspidi netotulu). Netotulu arvutatakse kahjustatud isiku poolt eelneva perioodi jooksul saadud sotsiaalmaksuga maksustatavast sissetulekust, millest arvatakse maha tulumaks ja mis jagatakse perioodi pikkusega kalendripäevades.
- 15.2.3 Hüvitise suurus kalendripäeva kohta leitakse kahju tekkimisele eelnenud netotulu ja ajutise töövõimetusel aja netotulu vahena. Hüvitise kogusuuruse leidmiseks korrutatakse nimetatud vahe ajutise töövõimetusel kalendripäevade arvuga ja lahutatakse tulemit kohustusliku kindlustuse või seaduse alusel saadud hüvitis või kompensatsioon.
- 15.2.4 Kahjustatud isiku netotulu leidmiseks enne kahju tekkimist:
- 1 jagatakse kahjule eelnenud kaheteist kuu jooksul saadud sissetulek vastava perioodi kalendripäevade arvuga. Kui kahjustatud isik sai kahjule eelnenud ajal sissetulekut kuuest kalendrikuust lühemal perioodil, jagatakse selle perioodi sissetulek perioodi kalendripäevade arvuga;
 - 2 ettevõtja puhul jagatakse viimase kahe kalendriaasta tuludeklaratsioonis deklareeritud sotsiaalmaksuga maksustatav tulu vastava perioodi kalendripäevade arvuga. Kui kahjustatud isik oli enne kahju tekkimist ettevõtja vähem kui kaks kalendriaastat, jagatakse ettevõtjana tegutsenud perioodi sissetulek vastava perioodi kalendripäevade arvuga;
 - 3 mittetöötava või töötava kahjustatud isiku puhul, kes enne kahju oli töövõimeline ja kes kahju toimumise hetkel ei ole alla 16-aastane ega pensioniealine, jagatakse kahju toimumise hetkel kehtinud kuupalga alammäär 30-ga.

15.3 Püsivast töövõimetusel tulenev kahju

- 15.3.1 Püsivast töövõimetusel tulenev kahju on kahjustatud isiku õigusaktides sätestatud korras tõendatud püsiva tervisekahjustuse tõttu sotsiaalmaksuga maksustatava sissetuleku vähenemine.
- 15.3.2 Hüvitise suurus kalendripäeva kohta leitakse punktis 15.2.3 ja 15.2.4 toodud korras.
- 15.3.3 Püsiva töövõime kaotuse hüvitis määratakse kalendrikuu kohta, korrutades hüvitise suuruse kalendripäeva kohta 30-ga ja lahutades tulemit kohustusliku kindlustuse või seaduse alusel pidevalt määratud hüvitise või kompensatsiooni summa kuu kohta.
- 15.3.4 Püsiva töövõime kaotuse hüvitis arvutatakse ümber, kui kahjustatud isikul:
- 1 on suurenenud töötasu;
 - 2 on muutunud kindlustusjuhtumi tõttu saadav kohustusliku kindlustuse või seaduse alusel pidevalt määratud hüvitis või kompensatsioon;
 - 3 on tekkinud õigus vanaduspensionile.
- 15.3.5 Püsiva töövõime kaotuse hüvitise maksmine lõpetatakse, kui töövõime taastub või kui kahjustatud isik sureb.
- 15.3.6 Püsiva töövõime kaotuse korral hüvitatakse Seesamiga kooskõlastatud põhjendatud kulud ühekordselt:
- 1 uue eriala õppimiseks, kui omandatud eriala suurendab kannatanu toimetulekut;
 - 2 toimetulekuks vajalike abivahendite muretsemiseks;
 - 3 eluaseme kohandamiseks liikumispuude korral.
- 15.3.7 Punktis 15.3.6 nimetatud hüvitis tasutakse Seesamiga kooskõlastatud teenuse osutajale või tegeliku kulu kandjale Seesami poolt aktsepteeritud arve alusel.

15.4 Kindlustuspension

- 15.4.1 Kindlustuspension on kahjustatud isiku (hukkunu) surma tõttu ülalpeetava pereliikme elatise vähenemise hüvitis.
- 15.4.2 Pereliikmeks võivad olla:
- 1 kindlustusjuhtumi toimumise ajal hukkunuga ühist majapidamist omanud lesk;
 - 2 alaealised lapsed;
 - 3 laps, kes on alla 24-aastane gümnaasiumi või kutseõppeasutuse päevases õppevormis või täiskoormusega või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis õppiv õpilane või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega õppiv üliõpilane;
 - 4 kindlustusjuhtumi toimumise ajal hukkunu ülalpidamisel olnud töövõimetusel täisealised lapsed;

- 5 kindlustusjuhtumi toimumise ajal hukkunu ülalpidamisel olnud töövõimetud vanemad;
- 6 kindlustusjuhtumi toimumise ajal hukkunu ülalpidamisel olnud muud töövõimetud isikud.

15.4.3 Kindlustuspension määratakse pere igale liikmele, kelle elatis vähenes hukkunu osa äralangemise tõttu, lähtudes järgmistest põhimõtetest:

- 1 pere elatise moodustavad pereliikmete sissetulek, perioodiliselt makstavad pensionid, abirahad ja alimendid (elatis);
- 2 pere elatisest moodustavad pere üldkulud kuni 30 protsenti. Ülejäänud elatise summa jaotatakse pere liikmete vahel, kusjuures perekonnapeale arvestatakse kolm osa, tema abikaasale kaks osa ja ülejäänud pereliikmetele igapähele üks osa. Perekonnapea on pereliikmetest kõige suuremat perioodilist tulu saav isik;
- 3 pere iga liikme elatise summast hüvitatakse perioodiliselt makstava kindlustuspensionina see osa, mille tema elatisest kattis hukkunu. Lisaks hüvitatakse perekonnapeale see osa perekonna üldkuludest, mille kattis hukkunu;
- 4 kindlustuspension arutamise aluseks on tingimuste punktis 15.2.4 nimetatud sissetuleku arutamise reeglid.

15.4.4 Kindlustuspension arvutatakse ümber, kui:

- 1 kindlustuspension saava pereliikme sissetulek on suurenenud, võrreldes kindlustusjuhtumi toimumise ajal olnud sissetulekuga, enam kui hindade tõus sama perioodi jooksul (võrreldakse hinnatõusuindeksiga);
- 2 hukkunu pensioniea saabumisele järgnevalt kuust makstakse kindlustuspension 50 protsendi ulatuses senisest kindlustuspensionist.

15.4.5 Kindlustuspension maksmine pereliikmele lõpetatakse, kui tema:

- 1 sissetulek suureneb kindlustusjuhtumi eelse tasemeni;
- 2 saab 18-aasta vanuseks, pideva õppimise korral 24-aasta vanuseks, ja on töövõimeline;
- 3 saab uue pere liikmeks või;
- 4 sureb.

15.4.6 Perekonnapeale perekonna üldkulude katteks määratud pensioni osa määratakse uuele perekonnapeale, kui senine perekonnapea saab uue pere liikmeks või sureb.

15.4.7 Pere üldkulude katteks makstavat kindlustuspension osa vähendatakse proportsionaalselt kindlustuspension ümberarvutuse või maksmise lõpetamise tõttu vähendatud ülalpeetavate kindlustuspension summaga.

15.4.8 Väljamakstav summa leitakse, indekseerides määratud kindlustuspension summat väljamaksmise kuule eelnenud kuul avaldatud tarbijahinnaindeksiga kindlustusjuhtumi toimumise kuule

eelnenud kuul avaldatud tarbijahinnaindeksi suhtes.

15.5 Matusekulud

Põhjendatud matusekulud hüvitatakse Seesami poolt aktsepteeritud arvete alusel kulude tegelikule kandjale.

16 ESEMEKAHJU

Hüvitatakse:

- 1 remondikulud, mis on kahjustunud eseme põhjendatud taastamisremondi maksumus ja muud taastamisega seotud otsesed kulud, sealhulgas vara päästmisega seotud kulud;
- 2 eseme hävimisest tulenev kahju, mille suurus on hävinud vara väärtus vahetult enne kindlustusjuhtumit.

17 ÕIGUSABIKULUD

17.1 Koos punktides 15 ja 16 toodud kahjudega hüvitatakse lisaks vastutuskindlustuse kindlustussummale kindlustatud isiku poolt kantud õigusabikulud kuni 10 000 euro ulatuses.

17.2 Seesam ei hüvita kohtukulu, mis tuleneb kindlustatud isiku mittenõustumusest Seesami otsusega.

18 PIIRANGUD

18.1 Tegevuse vastutuskindlustuse piirangud

Kui poliisile pole märgitud teisiti, ei hüvitata kahju:

- 1 mis tekib kindlustatud isikule endale;
- 2 mis tekib kindlustatud isiku valduses olevale, tema poolt renditud, laenatud või muul viisil tema kasutusse antud varale;
- 3 mis tekib kindlustatud isikule hoiule antud või tema poolt müüdüd varale;
- 4 mille eest kindlustatud isik vastutab muu lepingu alusel õigusaktides ettenähtust suuremas ulatuses või garantii alusel;
- 5 mis tekib kinnisvara omamisest, haldamisest või korrashoiust, mida ei ole poliisile märgitud, v.a kui suurem osa kinnisvarast (üle 50%) on kindlustusvõtja oma ja mille kasutus on seotud kindlustatud tegevusega;
- 6 mis tekib ehitus-, remondi- või hooldustöödest;
- 7 mis tekib puuduliku või ebakvaliteetse töö parandamisest;
- 8 mis kuulub hüvitamisele kohustusliku vastutuskindlustuse alusel;
- 9 mis tekib vee- või õhusõiduki valdamisest või kasutamisest;
- 10 mis tekib vibratsioonist, mürast, soojusest, lõhnast, kiirgusest, valgusest, suitsust, tahmast,

- tolmust, aurust, niiskusest, gaasist või muudest sarnastest teguritest, v.a juhul, kui tegemist on äkilise ja ettenägematu sündmusega;
- 11 mis tekib õhu, maapinna või vee saastumisest, v.a juhul, kui tegemist on äkilise ja ettenägematu sündmusega;
 - 12 mis tekib saju- või sulamisvee tekitatud üleujutusest;
 - 13 mis tekib põhjavee taseme muutumisest;
 - 14 mis tekib kaevandamis- või lõhkamistööst;
 - 15 mille on põhjustanud maapinna vajumine või liikumine;
 - 16 mille on põhjustanud streik või muu sarnane sündmus;
 - 17 mille tekitanud puudus või muu vastutuse alus oli või oleks pidanud kindlustatud isikule teada olema kindlustuslepingu sõlmimisel;
 - 18 mis tekib seoses maksude, trahvide või viivis- tega;
 - 19 mis seisneb mittevaralises kahjus või eseme- kahju korral saamata jäänud tulus;
 - 20 mis tekib erialase teenuse osutamisest (näiteks raamatupidamine, õigusabi, konsultatsioonid, uurimis- või mõõtmistööd, arvutused, joonised, juhised ja juhendid);
 - 21 mis tekib toodet, kaupa või asja puudutavate nõuannete või juhiste ekslikkusest või puudu- likkusest või nende ebaõigest või oskamatust kasutamisest;
 - 22 mis tekib laevaehitusest või -remondist;
 - 23 mille on põhjustanud vääramatud jõud;
 - 24 mis on põhjustatud asbestist;
 - 25 mis on tekitatud tahtlikult.

18.2 Tootevastutuskindlustuse piirangud

Lisaks eeltoodud tegevuse vastutuskindlustuse piirangu- tele (p 18.1) rakendatakse tootevastutuskindlustuse kahjude hüvitamisel alljärgnevaid piiranguid:

- 1 mis tekib puuduse tõttu tootele endale;
- 2 mis tuleneb sellest, et keemilisel ainel või ravi- mil pole lubatud mõju;
- 3 mis tekib puudusega toote parandamisest või

asendamisest;

- 4 mis kuulub hüvitamisele kohustusliku toote- vastutuskindlustuse alusel;
- 5 mis on põhjustatud toote valel otstarbel, eba- õigest või oskamatust kasutamisest, sh tootja poolt antud juhiste mitte järgimisest;
- 6 mis on põhjustatud tubakast;
- 7 mis on põhjustatud ravimitest.

19 ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

19.1 Kindlustusvõtja on kohustatud:

- 1 teatama Seesamile viivitamatult võimalikust kindlustusjuhtumist ning järgima Seesamilt saadud juhiseid;
- 2 esitama lepingu täitmise kohustuse kindlaks- tegemiseks vajalikku teavet;
- 3 teatama Seesamile viivitamatult võimaliku kindlustusjuhtumiga seotud tsiviilkohtu-, haldus-, kriminaal- või väärteomenetlustest.

19.2 Seesamil on õigus pidada kindlustusvõtja nimel läbirääkimisi kolmanda(te) isiku(te)ga.

19.3 Seesamil on õigus kahjustatud isiku nõusolekul saada dokumentaalseid tõendeid kindlustusjuhtu- mile eelnenud tervisekahjustuste ja nende ravi koh- ta.

19.4 Seesami suhtes ei kehti kindlustatud isiku poolt kannatanu kahju hüvitamise nõude suhtes antud võlatunnistus või nõude täitmine.

20 HÜVITAMISREEGLID

20.1 Hüvitamise piirang

Jooksva kindlustusperioodil ühe või mitme kindlustus- juhtumi toimumisel hüvitatakse tekitatud kahju maksi- maalselt kindlustussumma ulatuses.

20.2 Kahjuseeria

Sama sündmusega otseses põhjuslikus seoses olevad kahjud loetakse üheks kindlustusjuhtumiks, sõltumata kahju ilmnenemise ajast.

OHUTUSNÕUDED

21 OMAVASTUTUS

21.1 Kindlustusvõtjal on omavastutus igas kindlustus- juhtumis. Omavastutuse suurus on märgitud poliisile. Seesam hüvitab omavastutust ületava kahju osa.

21.2 Mitme vastutuskindlustuse omavastutuse sama- aegse rakendamise korral lahutatakse hüvitisest vaid suurim omavastutus.

Kindlustusvõtja ja kindlustusvõtjaga samastatud isikud peavad järgima ohutusnõudeid.

Ohutusnõuded on lepingus sätestatud või vara valmistaja poolt või õigusaktidega kehtestatud nõuded, mille eesmärgiks on kahjude vältimine, riskiohu vähendamine ning vara või isiku turvalisuse tagamine.

22 TULEOHUTUS

- 22.1 Kindlustusvõtja on kohustatud täitma kõiki õigusaktidega kehtestatud tuleohutuse nõudeid.
- 22.2 Tulekahjusignalisatsioon ja automaatne tulekustutussüsteem peab arvestama ruumi suurust ja eripära ning olema piisav, et katta kogu ruumi. Andurite tööpiirkond ei tohi olla varjatud mööbli, kaupade või muude esemetega.
- 22.3 Tulekahjusignalisatsiooni ja automaatset tulekustutussüsteemi tuleb regulaarselt kontrollida, hooldada ja vajadusel täiendada või uuendada. Kindlasti tuleb süsteemi kontrollida siis, kui esemeid on ruumis oluliselt ümber paigutatud. Tulekustutussüsteemile peab olema koostatud hooldusprogramm.
- 22.4 Kütte- ja elektrisüsteemid peavad olema projekteeritud, ehitatud, paigaldatud ja kasutusse võetud nõuetekohaselt. Nõuete puudumisel selliselt, et nende kasutamine on ohutu.
- 22.5 Ajutiste kütteseadmete kasutamisel tuleb juhendada selle kasutusjuhendist ning arvestama juhendis toodud ohutusvahemaadega.
- 22.6 Kiirguskütte- või hõõgpindadega varustatud kaitsekatteta küttekihi ei tohi paigutada tolmustesse ruumidesse.
- 22.7 Tuletööde teostamisel tuleb lähtuda tuletöödele õigusaktidega kehtestatud nõuetest.

23 VARGUSE OHU VÄHENDAMISE NÕUDED

- 23.1 Vallasvara ei tohi jätta järelevalveta ega hoida lukustamata ruumis. Ruumide aknad, ukSED ja muud avad peavad olema suletud nii, et hoonesse või hoone reaalossa pääsemine on võimalik vaid lukke või konstruktsioone lõhkudes või vägivalda kasutades.
- 23.2 Võtmeid või muid sissepääsu võimaldavaid vahendeid ei tohi jätta kõrvalistele isikutele nähtavasse kohta ega anda kõrvalistele isikutele. Sissepääskoodi tuleb kasutada selliselt, et kõrvalistel isikutel ei oleks võimalik neid teada saada.
- 23.4 Kassaaparaadid ja -sahtlid tuleb töö lõpetamisel tühendada ning jätta suletud ruumidesse lukustamata ja avatuna.
- 23.5 Seifid ja rahakapid tuleb kasutamise järel lukustada ning nende võtmeid ei tohi hoida seifi või rahakapiga samas ruumis.
- 23.6 Kaasaskantav kontoritehnika ja kaup tuleb ööseks autost või muust transpordivahendist viia suletud valvatavatesse ruumidesse.

- 23.7 Lennureisi ajal tuleb kontoritehnika võtta kaasa reisijate salongi.
- 23.8 Lukustatud mootorsõidukisse jäetud kaasaskantav kontoritehnika ja kaup tuleb paigutada mittenähtavale kohale.
- 23.9 Valvesüsteem peab arvestama ruumi suurust ja eripära ning olema piisav, et katta kogu ruumi. Andurite tööpiirkond ei tohi olla varjatud mööbli, kaupade või muude esemetega.
- 23.10 Valveseadmestiku juhtpult peab olema paigaldatud selliselt, et kõrvalistel isikutel ei oleks võimalik näha selle kasutamist.
- 23.11 Valvesüsteemilt häiresignaali saamisel tuleb sellele koheselt reageerida ning teha kõik endast olenev, et kahju ulatust minimeerida.
- 23.12 Valvesüsteemi tuleb regulaarselt kontrollida, hooldada ning vajadusel täiendada.

24 VEEKAHJUDE OHU VÄHENDAMISE NÕUDED

- 24.1 Torustikku tuleb regulaarselt hooldada ja kaitsta külmumise eest. Torustik tuleb tühendada veest, kui hoone või hoone reaalosa jäetakse külmal aastajal ilma piisava kütte või järelevalveta.
- 24.2 Keldrikorrusel hoitavaid kaupa tuleb ladustada vähemalt 10 cm kõrgusel põrandapinnast. Keldrikorru-se all mõeldakse ruumi, mille põrand täielikult või osaliselt asetseb vähemalt ühe meetri võrra maapinnast allpool.

25 MUUD OHUTUSNÕUDED

- 25.1 Seadmeid tuleb paigaldada ja hooldada vastavalt valmistaja, maaletooja ja edasimüüja poolt antud ning õigusaktidega kehtestatud nõuetele ja juhistele.
- 25.2 Arvutite ja muude elektrooniliste seadmete süsteemi- ja rakendustarkvara ning nimetatud seadmetes sisalduvad andmed peavad olema kaitstud, varustades need lisaks originaalidele vähemalt kahe (kuupäevaga varustatud) koopiaga magnetlindil, andmekettal või muul infokandjal. Koopiaid tuleb teha vähemalt kord nädalas ning üht koopiat tuleb hoida arvutitarkvara jaoks mõeldud tulekindlas kapis, mis peab asetsema muudest koopiatest eraldi ehitise tulesektisioonis või vähemalt S60 DIS klassi tulekindlas kapis.
- 25.3 Elektroonilised seadmed peavad olema varustatud nõuetekohaste pinge kõikumise või ülepingskaitse seadmetega.
- 25.4 Talveperioodil tuleb pidevalt jälgida lume kogust hoone katusel ja liigne lumi ning jää eemaldada. Lumekihi paksus katusel ei tohi olla suurem kui 0,3 meetrit.